

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De duplici modo perueniendi ad vitam speculatiuam & spiritualem, deque
contemplatione duplici. Cap. VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

Nus autem in hoc culmine cognitionis eum aspiciens, ait: *Festinus*
descende, quia hodie in domo tua oportet me manere. Quod festinum
 nihil aliud est, quam amoris desiderio, deitatis abyssu se protinus
 immergere, quam sub solo creato lumine, nulla valet intelligentia
 comprehendere: sed ubi cognitio foris stat, amor & desiderium in-
 trant. Et sic in anima Deo, & Deus in anima amore vicario requie-
 scunt. Nam ubi anima cuncta transcendens, in cacumine suæ mentis
 ascendit, ibi Christo in lumine fidei obuians, diuinitus illustratur, &
 Deum esse incomprehensibilem, incognoscibilemque docetur: ubi
 verò Deo incomprehensibili se toto desiderio proclinat, illic iterum
 occurrens Christo, donis eius celestibus adimpleretur. Vbi denique su-
 per omnia Dei dona, supra seipsam & omnem creaturam, amore vi-
 uifico requiescit, illic in Deo ipsa, & in ea Deus requiescit. Et hic est
 summus confurrectionis gradus, quem in via actiue vitæ valeamus at-
 tingere. Ad quam dilectam dilectus in Canticis inuitat, dicens: *Sur- Cant. 2:*
ge, propera amica mea, columba mea, formosa mea, & veni. Quasi di-
 ceret: *O amica mea,* propter tuæ meditationis amorosam assiduita-
 tem, quæ scilicet amoris est incentiua, quia in ea ignis exardescit. (Si-
 cut enim ignem ligna nutriunt: sic meditationes amorosa desideria
 pascunt.) *Surge* per meditationis extensionem, à temporalibus in æter-
 nitatem. *O columba mea,* (propter meditationis columbinam simpli-
 citatem,) quæ simplicem habet intuitum, signans puram & simplicem
 intelligentiam: ex qua simplices & puræ meditationes oriuntur, quæ
 sunt Deo gratissimæ: *meditabor,* inquit, *ut columba.* *Propera,* per me- Ifai. 38:
 ditationis agilitatem, quam desiderabat Psalmista, dicens: *Quis da- Psalm. 54:*
bit mibi pennas sicut columba? *O formosa mea,* propter meditationis
 puritatem. Eius enim exercitatio sedula circa æterna mentem puri-
 ficat, à temporalibus abstrahendo, ad æterna extendendo. Nam, se-
 cundum Augustinum primo de Trinitate; Quamto mens se magis ex-
 tendit ad id quod æternum est, tantò magis formatur ad imaginem
 Dei, ut sic merito audiat, *Veni.* Quod nobis concedat Christus Domi-
 nus, Amen.

De duplici modo perueniendi ad vitam speculatiuam & spiritualem,
deque contemplatione duplici. Cap. VIII.

A Mice ascende superius. Propheta David animæ contemplati. Luc. 14.
 uæ semitam perfectionis ingerere volens: *Accedite,* inquit, Psalm. 33.
 Tttt 4. ad eum.

ad eum, & illuminamini, & facies vestrae non confundentur. Cum enim creatura rationalis abiens in regionem dissimilitudinis, à Deo distet gradibus infinitis, ad hoc, quòd lucis aeternae superplenis claritatibus illustretur, necesse est animam, velut à se egredi, & gratuito Creatoris beneficio superius eleuari, vt sit aliqua approximatio, & assimilatio quaedam conformitas inter creaturam recipientem, & benignissimum Creatorem influentem. Quae nimirum approximatio compendiosius adimpletur in semitis potentiarum, & affectuarum, quam intellectuarum, sicuti videbitur. Sed haec est sapientia à paucis admodum cognita: licet David ostendat liquidò per degustationem perueniendum esse ad veram illuminationem, dicens: *Gustate, & videte quoniam suavis est Dominus.* Gustata quoque mellis dulcedine, *illuminati sunt oculi Ionathae.* Hinc est quòd diuinus Dionysius 7. de diuinis nominibus vocat eam irrationabilem, amentem, & stultam sapientiam, dicens: Hanc irrationabilem, amentem, & stultam sapientiam, excedentem laudantes dicimus, quòd est omnis mentis & rationis & omnis sapientiae & prudentiae causa: & in ipsa est omne consilium, & ab ipsa omnis cognitio & prudentia, & in ipsa *sunt omnes thesauri sapientiae & scientiae Dei absconditi.* Vbi per sapientiam & cognitionem completa perfectio viriusque potentiae denotatur, scilicet affectuæ & intellectiuae. Vocat eam irrationabilem, quia nec ipsa ratio apprehendit, nec inuestigando ratione vtitur. Vocat eam amentem, id est, sine mente & intellectu, quoniam in exercitijs suis intellectu non vtitur, eò quòd ad tam summam cognitionem intellectus peruenire non sufficit. Vocat eam stultam, quia sine vsu omnimodae intelligentiae in affectu solo ista sapientia consurgit, quam nulla intelligentia penitus apprehendit. Et haec sapientia non tantum praeclarior est, sed etiam vtilior alijs scientijs, cognitionibus, & apprehensionibus, quia non tantum affectum supra se erigit, & amore exratico creaturam altissimo Creatori perfectius vnit: sed in superintellectum in tantum eleuat, quòd multo plus omni prouidentia & cognitione diuinis fulgoribus calitus illustretur, quam aliquo ingenij sui exercitio valeat quis obrinere. Quae sic à beato Dionysio diffinitur in libro de diuinis nominibus: Sapientia est dignissima Dei cognitio per ignorantiam cognita, secundum vnionem, quae est supra mentem, quando mens ab omnibus alijs recedens, postea seipsam dimittens, vna est supersplendentibus radijs, imperiscurabili & profun-

Ibidem.
1. Reg. 14.

Coloss. 2.

Sapientia
quid sit.

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

et coloss

in fundo lumine sapientia illuminata. Hæc est illa sapientia Sanctorum à profluvio totius Trinitatis, fidelibus infusa, ac deifica diffusionem diuinitus illapsa, qua mentes amantium rore caelesti perfusa, non ali- quod emolumentum corporale, non aliqua dona Dei, scilicet gra- tiam, virtutes, vel gloriam: sed ipsum, qui est totius deiformis ema- nationis principium, scintillantibus affectionibus, insatiabilibus de- siderijs, vnicijs aspirationibus, non aliud affectantes, ipsum solum tangere, & ipsi vniri desiderant. Hic tamen est aduertendum, quod mens, licet huic sapientia coniuncta, tendat superius, tamen quan- tum est de suis motibus anagogicis, in ipso actuali exercitio sine om- ni mulebri vnctione vel delectatione consistit: sed potius est ibi mi- ro modo corporalis afflictio, nisi Dominus proflua largitate sua dul- cedine irrorare dignaretur. De hoc tamen semper lætitiã concipit: quia in hac actuali tendentiã directè sine obliuatione quacunque se percipit in Deum consurgere: qui locus vnicus est suæ dignitatis, sibi naturaliter correspondens: sicut lapis naturaliter ad centrum suum tendit. Vnde multi decipiuntur in hac philosophia minus experti, semper æstimantes mentem in suis motibus consurgentem, caelesti dulcore multipliciter irrorari. Cùm econtra mens actione la- boriosissima sursum agatur, ac ex extensione spiritus fit quadam e- neruatio corporis, & membrorum corporalium debilitatio, ex im- petuositate motuum anagogicorum, quos sine magna corporis af- flictione sustinere non potest, nisi gaudium spiritus suo profluvio dolorem ipsum indulcoraret, quod subtiliter innuit Iob, dicens:

Suspendium elegit anima mea, & mortem ossa mea. Præterea, per istam

sapientiam virtutes Theologicæ roborantur. Et primò, fides, quia per hoc, quod mens insensibiliter infallibili notitia se trahi sentit in illum, qui solus est desiderij sui contentatiuus, (& hoc experitur verius, quàm oculus videre potest materiale obiectum) hinc mens certificatur, quod ille solus & verus est Deus, quem fide colit: ita quod si omnes mundi sapientes dicerent, Fides tua non est vera, sed deceptoria: econtra responderet, Fides vestra fallax est, & fides mea verax est. Multo quæ felicius per vnctiones amoris tenet infallibi- le firmamentum cordis, quàm per rationes & inuestigationes. Se- cundò, corroboratur spes, quæ est certa expectatio futuræ beatitudinis, in tantum, quod iam de obtinenda futura gloria, quasi non ti- meat: quia mens prius ad reuerentiam maiestatis trepida, tantam fa-

Iob 7.

Virtutes
Theologi-
cæ quomo-
do per Sa-
pientiã ro-
borantur.
Fides.

Charitas.

miliaritatem per affectiones & vnitiva desideria consequitur, quod ipsius dilecti dono. in ipsa mente quaedam confidentia relinquitur, qua omnis timor pungitius ab ea per modum cautelae radicitus extirpatur. Terriò, inflammatur & perficitur charitas, quia cum per motus anagogicos, ad ipsius intimiorem vñionem aspirat, expolita radijs aeterni solis, ab igne desuper emisso & immisso accenditur. Nam sol ist. mentes multipliciter exurit, quia ipse per se augmetat ardorem in spiritu, mediante quoque ardore, refecat obstacula, quae amorem impediunt, vt ardentius inflammetur. Insuper beneficia spiritalia super addit, quibus amor in ipso perficitur. Facit (inquam) exurere mentem ad hoc, vt ardentissime Deus vnice diligatur. Denique, sapientia ista mentem exurit, vt in omnem proximum, sicut in seipsum, hoc amore ferueat. Rursum, desiderijs insatiabilibus vsque ad vñionem plenissimam aspirare languida non desistat. Nec tantum virtutes per eam perfectum principatum obtinent, sed & mens omni philosophia, omni que inuestigationi rationis & inquisitionis, omnis speculatiuae Theologiae praepõnitur: quia per eam sine aliquo concomitante vel praecedente cogitatu, motum amoris habet, per apicem ipsius affectiuae indicibili modo summum apprehendere bonum. Adquam apprehensionem, nec intellectus consergit, nec intelligentia speculatur. Hinc etiam gentilis eam non apprehendit, quia non quaerunt, nec esse putauit, nec vim, secundum quam diffunditur, in anima d.prehendit. Putauit enim summam vim cognitiuam inesse intellectu, cum sit alia vis, quae non minus excedit intellectum, quam intellectus rationem; & ratio imaginationem, scilicet, principalis affectio, quae est scientia syneresis, sola spiritui diuino vnibilis.

Quae possit esse cognitiua virtus supra intellectum non video, nisi ipsemet intellectus, secundum quod supra modo caelestia inuenitur accipit.

Natura hominis duplex.

Denique, sciendum est, quod rationalis creatura constat ex duplici natura, scilicet, corporali & spiritali: & vtraque sibi correspondentia habet obiecta, quibus secundum cuiuslibet capacitatem aeterna veritas percipi potest. Ideo merito duplex contemplandi modus assignandus est, quibus etiam duplici via ad ardorem amoris peruenire valeamus. Nam quidam sunt homines sensuales & rudes, qui tantum sensibilia cognoscunt: vt pote sensum & intellectum obrusum habentes, & affectum recursum. Ideo nec bonitatem nec veritatem diuinam in semetipsis percipiunt. Ne tamen omnino diuinæ cognitionis sint expertes, posuit Deus sensibiles creaturas, vt inuisibilia Dei per ea, quae facta sunt, intellecta conspiciantur. Et sic pri-

Rom. 1.

sic primus modus contemplationis, quo peruenitur ad ardorem amoris, communis est & scholasticus, per modum inquisitionis & elevationis paulatim ascendens: incipiensque per exercitium ab inferioribus ad superiora. Verbi gratia: Primò creaturas exteriores exteriori sensu aspicit: deinde superius ascendendo, quod exteriori sensu percepit, in imagine repositum conseruat, ac se magis eleuando, ratiocinando, conseruando, causam vnam omnium creatricem inuenit. Sic enim peruenerunt Philosophi ad cognitionem vnius Dei, qui tantam videntes creaturarum magnitudinem, tam decoram ordinationem, tantam earundem vtilitatem, per eas Creatorem vnum esse potentissimum, sapientissimum, & optimum, infallibili cognitione decernebant. Ex huiusmodi autem consideratione, ratiocinatione, & inspectione creaturarum, habitus quidam in intellectu relinquitur, vbi primordiale fundamentum creaturarum conseruatur: ita quòd de cetero, non tantum per conspectio- nem creaturarum, sed etiam per irradiationem & illuminationem à Deo quodammodo immixtam, mens ad diuina contemplanda præclarius eleuatur. Tandem verò cuncta contemplatio in affectione, & desiderabili vnitione terminatur. Alioqui enim contemplatio sine amoris affectione subsequente, parum prodest, aut nihil. Et id- eo dicit Augustinus, quòd non licet semper volitando cogitare, sed etiam amando inharere, vt semper meditatio præcedat affectionem amoris. Et sic secundum viam scholasticam & communem, qua per creaturas vel intellectum cognoscitur Deus, cognitio præcedit amoris affectum, antequam in Deum affectus accendatur amoris. Cognitio tamen quæ sequitur amoris affectum, cum scilicet in processu mystico diuinus spiritus supremum apicem affectus tangit, ex illo tactu relinquitur in mente cognitio multò verior, perfectior, & certior: sicut à simili quædam delectabilia cognoscuntur ad vescendum per aliqua signa, quæ in eis videntur. Ex qua cognitione vt comedantur, videntis appetitus inardescit. Sed cum illa gustauerit, ex ipso gustu iam amplior & certior agnitio relinquitur: & ex hoc ad degustandum denuo magis inardescit.

Secundus autem modus in Deum con'urgendi mysticus & secre-
tus est, ac per hoc omnibus alijs modis vtilior, & nobilior, ad habendumque facilius, sicut in sequenti sermone declarabitur: quem modum à filijs suis Dominus voluit frequentari, sensibiliaque funditus

Modus con-
templandi
mysticus.

ab eis amoueri, ut multò felicius & uerius in secretiori thalamo affectus interius in amoris lectulo collocatum sentiant, quem Iudei & Philosophi interius cæci per creaturas exteriores discurrendo mendicant. In hac enim mystica Theologia iubetur quis ingredi cubiculum suum interius, ubi thesaurum hunc, scilicet dilectum, absconditum inueniet: qui quæri non debet ut sensibile, prout exteriori sensui correspondet, nec prout est obiectum interiorum sensuum, nec sub apprehensua ratione ipsius Dei, prout est dulcissimus, pulcherrimus, suauissimus, per mentis anagogica desideria appetatur, ne scilicet anima, quæ quasi filia soli desiderio Conditoris inharere debet, ueluti mercenaria suam refectionem impudenter requirat: nihil tantum ad hoc, ut in eius dulcedinis & suauitatis nutrimento uisceriosius affecta, iam insatiabilibus & immensis desiderijs ad dilectum inardescat, ac uniuersa creaturæ delectatio plenius de cætero uilescat. Hæc est illa mirabilis & occulta sapientia uniuersa, quæ per affectiones flam migeras consistit in amoris desiderio, ac sine omni meditatione & inuestigatione præuia, amantis affectum sursum trahit. Non enim oportet cogitare de creaturis, nec de Angelis, nec de Deo, nec de Trinitate: quia non per meditationem præuiam, sed per affectus desiderium debet aspirando consurgere.

Proficientium modus in mystica sapientia.

Ad maiorem tamen euidenciam sciendum, quòd ista sapientia aliter debet exerceri à proficientibus, & aliter à perfectis. Nam proficientes post debitam conscientie purgationem, debent aliquantum cogitando, ipsi Deo desuper inflammati occurrere, præsertim cum sibi diuinam gratiam arridere conspexerint: non tamen cogitando de Deo, uel de Angelis (ut dictum est,) sed consurgendo per meditationes anagogicas: exempli gratia, ut rudibus occasio detur: Si quis uel simplicissimus tantum hoc modo desiderio suo supra se consurgeret: O Domine quando te diligam? quando te constringam? quando tibi totus uniar & immergar? quando totus à tua plenitudine absorbebor? Totum te sitio, totum me tribuo: & infinita similia. Et si hæc sapientius frequentaret, citius se sciret experimentaliter inflammati, quàm si de secretissimis celestibus, & æterna generatione, uel processione milesies cogitaret. Per tales enim aspirationes præuias, in seipsis directum prouocantes, amoris affectio paulatim accenditur, & ad mentis eleuationem quis magis ac magis habilitatur, quousque ad ueritatem eleuationem affectio sustollatur. Cum autem

autem per frequens exercitium in amore vnituo mens cōfirmata fuerit, ac per ingeniatas flammigeras amoris affectiones, vel aspirationes supra seipſam dextera dilecti sui subleuata, citius quàm cogitari posset, sine omni cogitatione praua vel concomitante, quotiescuque placuerit in die, vel in nocte; centies, vel millesies in dilectum afficeretur, ad illum totum possidendum, innumerabilibus desiderijs aspirandis, in quantum admittit valetudo corporalis. Nam in his magna discretio est adhibenda, ne corpus per feruorem spiritus ante tempus destruat: prout postea latius videbitur. Et tunc amoris affectio præcedit * Alias cogitatione, quæ tantæ mobilitatis est, quod sicut in aspiratione & re- cognitione. spiratione anhelitus, sine omni deliberatione procedit emissio vel immisio: sic sine omni deliberatione affectus ignitus, qui est super omnem intellectum, in illū tendit, cui soli perfectius vniri desiderat, & actionem suam ab omni intelligentia totaliter separatam habet: tanta latitudine & promptitudine à parte superiori coadiutus, vt mira velocitate motuum citius quàm cogitari valeat, instar aspirantis vel respirantis consurgat. Cuius etiam velocitate, extensiuoque & importunissimo ardore, exercitium omnis speculatiuæ cognitionis, sicut mendicus, nullius valoris repudiatur & rescinditur, licet importunè se immisceat.

Hæc est igitur nobilissima sapientia mystica: hæc inquam est affectio amoris verissima, quæ primùm tangitur & tangit propter maximam vicinitatem cum suo appropriato, scilicet Spiritu sancto. * Alias Spiritus sancti.

Primùm enim tangitur, quoniam amor iste verus, qui est Spiritus sanctus, est tertia persona in diuinis, & vltima respectu ordinis personarum; & per consequens nobis propinquior. Hinc est, quod primò in eon resurrectione affectiua in Deum, supremum apicem affectiua per ignem amoris tangit, instammat, ac indicibiliter sine cogitatione praua, vel rationis discretione ad se trahit: sicut lapis naturali motu semper ad centrum suum trahitur, eò quod affectiua potentia, quæ est supremam in spiritu hominis, Spiritui sancto immediatè vinculo amoris est vnibilis. Secundò etiam primò tangitur, quia spiritus rationalis à Deo recipit influentiam, primò & principaliter in quantum est ipsi affiniore, sed affectus per amorem dispositus, est supremus in spiritu rationali, & per consequens increato spiritui propinquior: * Hic primò tangitur apex affectus à Deo per immisionem igniti amoris in spiritu, tanquam Deo propinquior; antequam apprehendit eum intellectus: qui est multo plus à supremo Creatore distantior, quàm affectus: * Alias Hinc.

aus: quare multo excellentior, amabilior, & ad obtinendum dilectum facilior est ardor amoris. Primumque conscendit ad dilectum tangendum, osculandum & amplexandum: sicut à simili, ordo Seraphin, qui interpretatur ardēs, est Deo vicinior quam Cherubin, ac per consequens vberius, perfectius, & prius influētiam à Deo recipit, quam Cherubin, qui interpretatur plenitudo scientiæ. Et hæc potentia, vt est supremum in spiritu, ferè ab omnibus ignoratur: nisi ab illis, quibus ab igne Spiritus sancti immediatè apex affectus tangitur, & mouetur. In quo tactu Spiritus sancti datur multò maior de Deo cognitio, quam per omnē intellectum, & rationem inuestigando. Per quem, inquam, tactum, mouet affectum, primò per ardorem in Deum, deinde illuminat intellectum ad verissimam, & plenissimam cognitionem. Dissoluit imaginaria phantasmata, refranat & captiuat omnium sensuum deordinationem, etiam vsque ad carnis sensualitatem, sua redundantia pestiferam corruptionem eius mortificando.

D. HENRICI HARPHII
THEOLOGIAE MYSTICAE LIBRI
III. PARS SECVNDA.

*De preparatione vite speculatiuæ & spiritualis, deque affectu
quintuplici. Cap. IX.*

Iohan. 17.

ASCENDE superius, Lucæ 14. Dicit Augustinus in libro de cognitione vera vite: Quòd, cum hæc sit vita æterna, vt se solum Deum verum cognoscant, profectò constat naturam rationalem ad hoc solum factam, vt factorem suum Deum verum intelligat, intelligendo diligit, diligendo, in eo, qui est vera vita, æternaliter beatè viuat. Et ideo concludit, quòd diuinitatis essentiam rationabiliter inuestigare, est ad æternam vitam festinare: quam vtique negligendo ignorare, est ad mortem indeficientem damnabiliter properare: quia duo sunt æternitatis itinera: Vnū ducens ad vitam æternam: Alterum ducens ad mortem æternam. A Domino namque se auertere, secundum Augustinum, est cadere: in quem se conuertere, est resurgere: in quo manere, est consistere. Et hæc quidem

Itinera æternitatis duo.